

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1915 kl. 3 e. m.

Särskilda utskottets nr 1 utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 79 angående anslag till skyddskoppypmpningens anordnande, dels ock en av herr Olausson m. fl. i ämnet väckt motion.

Närvarande: herrar Biörklund, Schotte, Almer, von Geijer, Hult*), Carl Eklundh*), Löwegren*), Holmdahl, Vennerström och Jönsson i Slätåker.

*) Ej närvarande vid ärendets sista behandling.

Genom en den 12 mars 1915 dagtecknad proposition, nr 79, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden, föreslagit riksdagen att, under förutsättning att riksdagen antager av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om skyddskoppypmpning, med uteslutande ur riksstaten av anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat från och med år 1916 anvisa ett förslagsanslag till skyddskoppypmpningen av 46,000 kronor.

Kungl. Maj:ts
proposition.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, får utskottet hänvisa till ovannämnda utdrag av statsrådsprotokollet.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehått en av herr Olausson m. fl. med anledning av propositionen inom andra kammaren väckt motion, nr 224.

Herr Olaus-
sons m. fl.
motion.

Herr Olausson m. fl. hava i sin nämnda motion, under förutsättning, att riksdagen med anledning av utav dem väckt motion beslutar att de i proposition nr 78 med förslag till lag om skyddskoppypmpning föreslagna kommunerna åliggande ersättningar för skyddskoppypmpningen i stället skola utgå av statsmedel, hemställt, att det i ovannämnda proposition äskade anslaget till skyddskoppypmpningens anordnande höjes från 46,000 till 106,000 kronor.

Motiveringen i den av herr Olausson m. fl. i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 väckta motion är av följande lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 11 saml. 1 avd. 3 häft. (Nr 3—4.)

»I kungl. proposition nr 78 till innevarande riksdag med förslag till lag om skyddskoppypmpning 13 § 2 och 3 mom. föreslås, att kommunerna skola gälda dels ersättning enligt av Konungen faställd taxa för å offentligt möte verkställda ympningar jämte besiktning och intyg däröver, dels skäligt arvode till vissa ympare.

Det bör ju för en och var vara tämligen klart, att dylika bestämmelser rörande arvodesersättningen komma att verka ganska betungande för många redan förut rätt så skattyngda kommuner. Vår tids strävanden gå ju i den riktningen att i möjligaste mån söka utjämna kommunernas skattebördor, men genom antagandet av de föreslagna bestämmelserna kommer ojämnheten i skattehänseende att än ytterligare ökas.

Nu kan visserligen invändas, att den av departementschefen såsom skälig ansedda avgiften av 50 öre pr person icke kan tillmätas någon större betydelse i skattehänseende för respektive kommuner, men flera av de i ärendet hörda myndigheter hava dock ansett, att denna avgift bör förhöjas till en krona. Med kännedom om de ersättningsanspråk, som f. n. gör sig gällande inom landets läkarekår, har man all anledning befara, att ympningsläkarna icke längre komma att åtnöjas med föreslagna ersättningen utan inom kort säkerligen komma att med medicinalstyrelsens och Kungl. Maj:ts hjälp få densamma höjd till minst 2 kr. pr person.

De belopp kommunerna enligt denna lag skulle åläggas utgiva för ympningen kunna sålunda bliva rätt avsevärda. Då vi anse att skyddskoppypmpningen är en allmän angelägenhet, vilket förhållande såväl medicinalstyrelsen som departementschefen vitsordat, synes det oss, att det också borde vara statens skyldighet att gälda alla med skyddskoppypmpningen förenade kostnader. Detta så mycket mer, som i kungl. propositionen hemställes, att Konungen i de flesta fall skall bestämma avgifternas storlek.

Ehuru lagförslaget i dess helhet icke tilltalar oss, hava vi dock ansett oss böra — i händelse riksdagen skulle antaga förslaget — i görligaste mån påkalla rättvisa uti det av oss härovan anmärkta missförhållandet.»

Utskottets
yttrande.

För närvarande är i riksstaten under titeln »vaccinationens befrämjande» anvisat ett reservationsanslag å ordinarie stat av 7,700 kronor.

Av dessa medel användas, enligt vad propositionen upplyser, 900 kronor till arvoden vid medicinalstyrelsens vaccinationskontor, omkring 250 kronor för kontrollering av ympämne, ungefär 1,800

kronor till vaccinationsbelöningar och understöd åt ympare samt 3,400 kronor till vaccindepåföreståndarna i riket.

Enligt det kungl. förslaget skulle de nuvarande vaccindepåerna icke längre bibehållas, vadan någon avlöning till föreståndare för sådana depåer icke heller skulle erfordras. Å nu förevarande anslag kunna i följd härav 3,400 kronor inbesparas.

Propositionen förutsätter vidare, att det från nu förevarande reservationsanslag till vaccinationsbelöningar och understöd åt ympare utgående belopp, 1,800 kronor, icke, med den föreslagna nya lagstiftningen om skyddskoppypmpning, bör vidare beräknas.

Indragningarna på anslaget till vaccinationens befrämjande skulle, om nu behandlade tvenne punkter av anslaget godkännas, uppgå till sammanlagt 5,200 kronor.

Emellertid behöver anslaget i fråga å andra sidan avsevärt ökas för att lämna tillgång till bestridande av vissa kostnader, som bliva en följd av de nya författningsbestämmelserna.

I propositionen anføres i sådant avseende, att efter approximativ beräkning medicinalstyrelsen funnit det antagligt, att kostnaderna för ympanstalt och undervisning i skyddskoppypmpning jämte kontroll och fördelning av ympämne samt för utdelning av belöningar och understöd åt ympare, skulle kunna bestridas från anslaget till vaccinationens befrämjande, om detsamma höjdes med 5,000 kronor eller från nuvarande 7,700 kronor till 12,700 kronor. Häri är då inberäknad den besparing på anslaget, som vinnes genom vaccindepåernas indragning.

Departementschefen erinrar, att, om från nämnda 12,700 kronor ytterligare dragas de 1,800 kronor för belöningar och understöd åt ympare, som, på sätt nyss anförts, ansetts böra inbesparas, behöver anslaget, såvitt härvid är i fråga, sättas till 10,900 kronor, vilket innebär en ökning med 3,200 kronor av nu utgående anslagssumma, 7,700 kronor. Då den nya lagstiftningen om skyddskoppypmpning skulle komma att medföra ökat bruk av animal vaccin, och då den därjämte ifrågasätter ett vidsträckt kostnadsfritt tillhandahållande av sådant ympningsämne, komma kostnaderna för kontroll och fördelning av ympämne att stiga. Dessa förhållanden hava ansetts motväga den minskade kostnad, som så småningom kan emotses i utgifterna för anordnande av kurser för lekmanna-ympare. Med framhållande att det emellertid icke torde vara möjligt att för närvarande komma till noggrannare beräkningar i nu förevarande hänseende, har i propositionen beräknats ett anslag för nu berörda ändamål av 10,900 kronor.

Beträffande kostnaderna för de resor av *tjänsteläkare* för ympnings fullgörande, som, enligt vad i förslaget till lag om skyddskopp-

ympning närmare omförmäles, skulle drabba staten, framhålles i propositionen, att de icke kunna direkt angivas. Utredning härom kunde svårligen utföras, emedan det vore omöjligt att på förhand beräkna, i vilken utsträckning läkare med rätt till ersättning av statsmedel komma att användas i och för ympningen. Ett ungefärligt begrepp om kostnaderna kunde emellertid fås genom jämförelse med det med dessa ympningsresor i avseende på resornas omfång mest likställda uppdrag, för vilket ersättning av statsmedel redan utgår, nämligen tillsynen av sinnessjuka och idioter i kommunerna. Kostnaden för denna tillsyn uppgick i medeltal för 10-årsperioden 1902—1911 till 33,750 kronor årligen. De resor, denna tillsyn kräver, syntes emellertid kunna antagas vara mer omfattande än vad som kunde bli förhållandet med dem för skyddskoppympningens fullgörande, vadan kostnaden för dessa borde kunna beräknas åtminstone icke överskrida kostnaden för de förra. Att läkare framdeles komme att anlitas för ympning i allt större utsträckning, vore väl antagligt; i den mån så sker, komme givetvis även kostnaderna att ökas, varför en ökning av nu erforderligt statsanslag längre fram torde bli behöfvlig.

I anslutning till vad sålunda anförts skulle med det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget bestridas kostnaderna *dels* för anordnande av undervisningskurser för lekman-ympare i skyddskoppympning och för en central ympanstalt jämte kontroll och fördelning av animalt ympämne, varför kostnaderna beräknats till 10,900 kronor, *dels ock* för resekostnads- och traktamentsersättning åt vissa läkare-ympare vid inställelse å ympnings- och besiktningssmöten å andra orter än stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänsteläkare, i vilket avseende utgifterna antagits skola uppgå till omkring 35,000 kronor. Hela anslaget har syntts lämpligen böra avrundas till 46,000 kronor och erhålla förslagsanslags natur.

Beloppet av och de närmare villkoren för nu berörda ersättning till läkareympare skulle, i anslutning till lagförslaget, få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, liksom Kungl. Maj:t också ansetts böra meddela förordnande, huru och på vad sätt anslaget i övrigt må för sitt avsedda ändamål disponeras.

Den kostnad för skyddskoppympningen, som sålunda enligt vad ovan angivits icke skall gäldas av staten, förutsattes i propositionen skola, såvitt undantagsvis ympningen ej är kostnadsfri för den ympade, utgå av kommunerna, vilka alltså skulle hava att bekosta *dels* all ympning i stad, köping och municipalsamhälle, *dels* i övrigt å landsbygden i allmänhet ej mindre resekostnads- och traktamentsersättning till

annan ympare än civil tjänsteläkare, än även ersättning för varje å ympnings- eller besiktningsmöte ympad person med belopp, vilket Konungen skulle bestämma och som förutsatts skola komma att sättas till 50 öre för varje ympad person.

Herr *Olausson* m. fl. hava nu yrkat, att all ersättning för resor, dagtraktamenten och arvoden, som till vederbörande ympare skall utgå, skall bestridas av statsmedel; och hava samma motionärer beräknat, att härav skulle för statsverket föranledas en merkostnad av 60,000 kronor.

Utskottet har av skäl, som närmare angivits under 13 § i utskottets förut i dag avgivna utlåtande i anledning av omförmälda proposition med förslag till lag om skyddskoppympning, på så sätt tillstyrkt denna motion, att utskottet ansett, att å landsbygden i allmänhet, med undantag endast för köping och municipalsamhälle med egen tjänsteläkare staten skulle bekosta *dels* all resekostnads- och traktamentsersättning för ympning och besiktning, som å ympnings- och besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet verkställas å annan ort än där ympare eller besiktigare är bosatt, *dels ock* den ovanberörda särskilda ersättning för varje ympad person, som i fall, som nyss nämnts, skulle utgå till ympare och besiktigare.

Givetvetvis låter den ökade kostnad för statsverket, särskilt vad resorna angår, som härav föranledes, sig ej exakt beräknas, förr än erfarenhet vunnits i fråga om tillämpningen av berörda förslag. Utskottet har dock av angivna anledning ansett sig kunna för ändamålet i fråga approximativt beräkna en höjning av det av Kungl. Maj:t äskade ifrågarvarande anslaget med 64,000 kronor.

Emellertid har utskottet haft sin uppmärksamhet riktad på angelägenheten av att söka i vidsträcktaste mån sprida kunskap om skyddskoppympningens gagn och betydelse samt de nya grunder, som nu skulle läggas för densamma.

Vaccinationens motståndare bedriva, som bekant, en intensiv och ofta ovederhäftig agitation mot ympningstvånget och skyddskoppympningen över huvud. Denna agitation har också flerstädes slagit rot i landet. Det måste då vara gagnande för det syfte, som skyddskoppympningen har att främja, att denna agitation icke lämnas obemött. I sådant hänseende har utskottet tänkt sig, att spridande av lämpliga för den stora allmänheten avsedda ströskrifter skulle vara till gagn. Givetvis kan också tänkas lämplig föreläsningsverksamhet i ämnet, artiklar i alma-

nackan o. s. v. Utskottet kan uppenbarligen icke härutinnan avgiva något mera detaljerat förslag; men utskottet har ansett sig böra fästa uppmärksamheten på nu antydda förhållande för att, därest Kungl. Maj:t skulle anse detta uppslag förtjänt av beaktande, medel härtill skola vara tillgängliga. Tilläventyrs kan det befinnas påkallat att för erhållande av lämpliga uppsatser utlysa tävlan. Utskottet anser, att ett belopp av 3,000 kronor torde vara för ändamålet tillräckligt.

Utskottet, som i övrigt ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande proposition, hemställer alltså,

1:o) att riksdagen, i anledning av ifrågavarande proposition och motion, måtte, under förutsättning att riksdagen antager förslag till lag om skyddskoppymning, med uteslutande ur riksstaten av anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat från och med år 1916 anvisa ett förslagsanslag till skyddskoppymningen av 110,000 kronor; och

2:o) att riksdagen, likaledes under förutsättning att riksdagen antager förslag till lag om skyddskoppymning, måtte å extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 3,000 kronor att, i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan meddela, användas till spridande av upplysning om skyddskoppymningens betydelse och gagn.

Stockholm den 16 maj 1915.

På utskottets vägnar:

H. BIÖRKLUND.
